

Udviklingen af jordfordelingsværktøjet. En hjælp i beslutningsprocessen.

Forfatter: Frank Bondgaard, Specialkonsulent SEGES Innovation P/S

Promilleafgiftsfonden for landbrug

STØTTET AF

Jordfordeling. Foto Frank Bondgaard, SEGES Innovation.

Indledning

Region Midtjylland og SEGES Innovation har i samarbejde lavet et værktøj til jordfordeling på www.lodsejer.dk med udgangspunkt i [Multifunktionel jordfordeling, Mutual Gains Approach](#), som er en forhandlingsmetode, der fokuserer på fordele for alle involverede. Metoden Mutual Gains Approach er vidt udbredt i Holland, og denne er kombineret med [Connective Negotiation](#) metoden, som fokuserer på fælles interesser mellem aktører og interessenter.

Oprindeligt startede udviklingen af jordfordelingsværktøjet med udgangspunkt i et pointsystem til Multifunktionel jordfordeling MUFJO, hvor programmet skulle vurdere potentialerne i et udvalgt område. Potentialet for [rent vandmiljø, rent drikkevand, drivhusgasemission samt Natura 2000 og bilag IV-arter](#) i multifunktionelle projekter. Dette pointsystem blev senere fraveget i MUFJO-ordningen. Udviklingen af jordfordelingsværktøjet blev herefter målrettet mere mod jordfordelerne i Landbrugsstyrelsen, kommunale rådgivere og miljørådgivere.

Værktøjet har været testet på jordfordelere, miljørådgivere og ansatte på SEGES Innovation P/S i 2022. Der arbejdes i 2022/2023 stadig på at gøre jordfordelingsværktøjet fuldt operativt. GDPR og samtykkeregler har kompliceret processen, da der i høj grad arbejdes med adgang til persondata og ønsker på bedriftsniveau. Det er vigtigt at få forklaret lodsejerne, hvad data skal bruges til. Ligeledes er ejerdata af jorden en udfordring, da disse ikke ligger offentligt tilgængeligt. SEGES Innovation P/S arbejder pt. på at få koblet hver enkelt mark med CVR-nummer, da det kun er den reelle ejer, der kan tage stilling til, hvilken landbrugsordning eller lign. den enkelte kan indgå i.

Introduktion

Region Midtjylland og SEGES Innovation P/S har i samarbejde lavet et værktøj til jordfordeling på www.lodsejer.dk. Jordfordeling er en kompliceret proces. I landbrugsordningerne Vådområde- og lavbundsordningen samt Klima-Lavbund er det Jordfordelingskontoret i Tønder ved Landbrugsstyrelsen, der hovedsageligt håndterer jordfordelingen i praksis.

Jordfordelingsværktøjet er kun opbygget til at kunne håndtere en opstartsfasen med indikationer og ønsker uden at der på nogen måde ligger nogle forpligtigelser i dette for lodsejerne. Det er et opstartsredskab til lodsejer og de rådgivere, der arbejder med indsatserne lokalt.

Det er kun ejere af jorden, der kan tage endelig stilling til udtagning af landbrugsjorden, og det nuværende jordfordelingssystem kører på ansøgte arealer til Grundbetalingen. Det betyder, at rådgivere/jordfordelere ikke kan se, hvem der reelt ejer jorden, selvom en lodsejer giver samtykke.

For at komme i gang med indikationer og ønsker skal der gives samtykke af lodsejer. Programmet ligger i 2022 stadig i betatest. Det er dog muligt at anvende programmet på nuværende tidspunkt, når lodsejer har givet samtykke.

Resultater og diskussion

Der er på nuværende tidspunkt lavet en digital løsning på websiden www.lodsejer.dk med et jordfordelingsværktøj, som gør at landmænd, oplands- og udtagningskonsulenter kan samarbejde på en fælles interaktiv IT-plattform. På platformen kan lodsejer tilkendegive interesse for udtagning af landbrugsjord i vådområde- og klimaindsatsen.

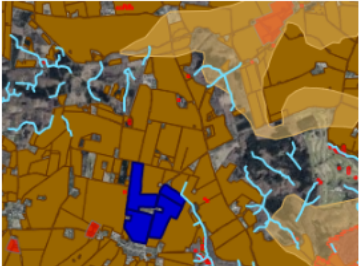
Lodsejers CVR-nummer indtastes i dette kort på www.lodsejer.dk af en miljørådgiver, og der trykkes vis. Lodsejer skal ikke indtaste CVR-nummer, når vedkommende først har fået sig oprettet på lods-ejer.dk.

Interesse for udtagning af landbrugsjord

Konsulentinformation

Indtast cvr-nummer på den landmand du ønsker at arbejde med jordfordeling for.

Hvis du ønsker at arbejde med *alle* de landmænd, der har givet dig adgang, klik da på "Mit overblik" nedenfor.

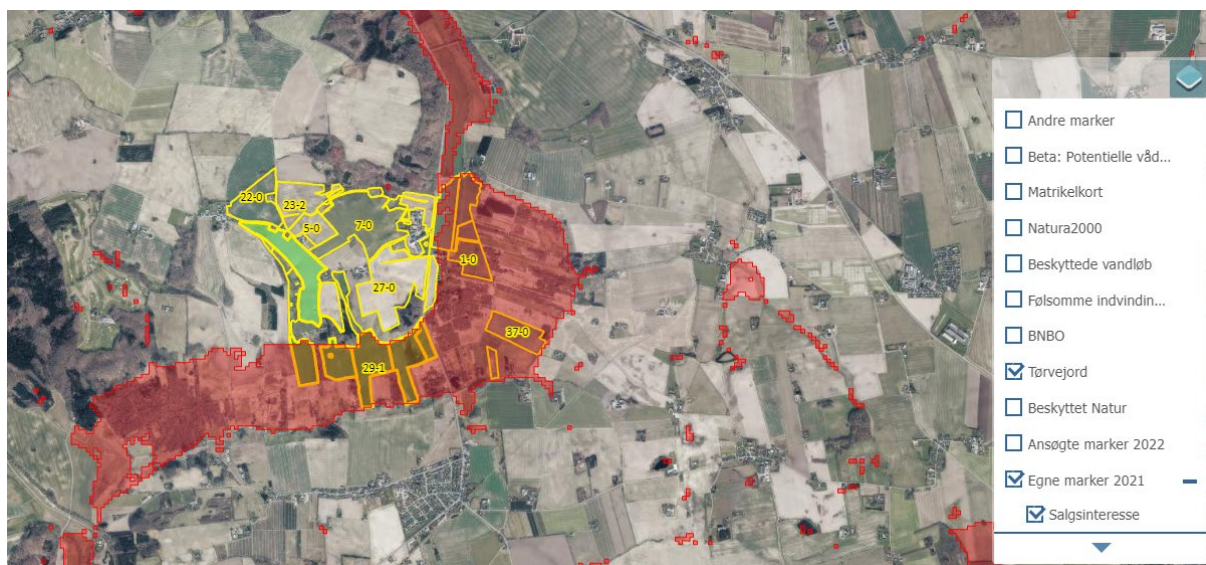

Fakta og gode råd om udtagning

 MIT OVERBLIK

Kort på www.lodsejer.dk

Efter samtykke vises ejendommens ejede marker. I højre side kan Tørvejord og Beta: Potentielle vådområder tilføjes. Kortene viser potentielle områder, som kan udtages i landbrugsordningerne. Der vil ofte være overlap mellem disse 2 kort/udpegninger. Det kan være vanskeligt at afgøre, om området skal være et vådområde- eller et lavbundsprojekt. Det kan kun en forundersøgelse afgøre.

Kortudsnit med tilvalgt tørvejord. Kort med marker vises efter at ejers CVR-nummer er indtastet. Markerne vises på basis af en kobling af CVR-nummer og ansøgte marker i Grundbetalingen.

Kortudsnit med tilvalgt Beta: Potentielle vådområder (kan både være lavbundsjord/kulstofrig landbrugsjord og andre jordtyper). Kort med marker vises efter, at CVR-nummer er indtastet. Markerne vises på basis af en kobling af ejers CVR-nummer og ansøgte marker i Grundbetalingen.

På hver mark kan der nu vælges fra en liste med muligheder. De valgte muligheder vil kun være indikationer og disse kan til enhver tid ændres. Det er først, når jordfordelerne går i gang, at tingene kommer endeligt på plads.

1. Jeg ønsker at deltage i udtagningen af landbrugsjord
2. Jeg ønsker ikke at deltage i udtagningen af landbrugsjord
3. Modtage engangskompensation og beholde jorden
4. Modtage engangskompensation, beholde jorden og køb af erstatningsjord
5. Jeg ønsker at deltage i en jordfordeling
6. Salg af jorden med en forkøbsret
7. Salg af jorden
8. Salg af hele ejendommen

Hvis disse valgmuligheder ikke er dækkende for lodsejer, så kan der også skrives i kommentarfeltet.

LANDMAND.DK

FORSIDE FORETRUKNE NYHEDER

Frank

Jordfordeling

Her kan du/i indikere ønske om at lade dine egne marker indgå i jordfordeling, samt interesse for omkringliggende marker.

Information

Egne marker 2021

- Ejer CVR nummer: 29056501
- Ejer Navn: Fenger Claus
- Mark CVR nummer: 29056501
- Marknr.: 29-1
- Afgrøde: Grønkorn af vinterhvede
- Areal: 11.59

Spørgeskema

Jeg er interesseret i at indgå i ordningen for denne mark.

Svar:

Hektar tilmeldt:

Bemærkninger:

- ☐ Følomme indivindin...
- ☐ BNBO
- ☐ Tørvejord
- ☐ Beskyttet Natur
- ☐ Ansøgte marker 2022
- ☒ Egne marker 2021
- ☒ Salgsinteresse
- ☒ Modtage kompensati...
- ☒ Deltage i udtagning
- ☒ Ikke deltage i udtag...
- ☒ Ikke færdig besvaret
- ☒ Satellitkort

© Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Information Egne marker 2021 Andre marker jeg er interesseret i

Kortudsnit: Valgliste som kan aktiveres for hver mark.

Mit overblik

Laget "Mit overblik" i kortet er forbeholdt oplands- og udtagningskonsulenter. Disse har kun adgang til tilkendegivelserne, såfremt lodsejer har tilkendegivet samtykke i jordfordelingsværktøjet.

LANDMAND.DK

FORSIDE FORETRUKNE NYHEDER

Frank

Jordfordeling - konsulentoverblik

Her kan du som konsulent se marker for de landmænd, der har givet dig adgang til dette, og kan på disses vegne indikere ønske om at lade dine marker indgå i jordfordeling.

Information

Ejerkort Marker 2021

- ☒ Salgsinteresse
- ☒ Modtage kompensati...
- ☒ Deltage i udtagning
- ☒ Ikke deltage i udtag...
- ☒ Ikke færdig besvaret
- ☐ Beta: Potentielle våd...
- ☐ Marker uden ejer CVR
- ☐ Matrikelkort
- ☐ Natura2000
- ☐ Beskyttede vandløb
- ☐ Følomme indivindin...

© Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering

Information

Kortudsnit: Dette er et overblik, som kun oplands- og udtagningskonsulenter kan se på nuværende tidspunkt.

GDPR & samtykke i jordfordelingsværktøjet

I 2022 er der arbejdet med at sikre samtykke og GDPR-regler i jordfordelingsværktøjet. SEGES har købt et program ved Geopartner, som kan vise lodsejerne på matrikelniveau. Oplands- og udtagningskonsulenterne har også adgang til disse data. Ejerdatabaser og CVR-nummer sammenkøres med hver mark i Grundbetalingen i Danmark. Dette har været vigtigt at gøre, da det kun er den lodsejer, som ejer jorden, der kan foretage valgene i jordfordelingsværktøjet. De sammenkørte data ligger i en lukket gruppe for oplands- og udtagningskonsulenter på www.lodsejer.dk. Når lodsejer indtaster en af valgmulighederne, så bliver disse valg synlige for oplands- og udtagningskonsulenterne. Såfremt lodsejerne vil anvende jordfordelingsværktøjet, så kan det give et hurtigt overblik med hensyn til interessen i hele området.

Lodsejerne skal i indgangsbilledet til jordfordelingsværktøjet på www.lodsejer.dk give samtykke:

"De afgivne oplysninger er kun en interesselikvidering fra dig om at deltage i et projekt med udtagning af landbrugsjord til vandmiljø- eller klimaformål. Projekterne indeholder mulighed for engangs-kompensation eller jordfordeling. De indtastede oplysninger er ikke forpligtende for dig som lodsejer. Du kan når som helst ændre eller tilbagetrække de indtastede oplysninger.

Oplysningerne vil være tilgængelige for SEGES Innovation P/S samt for de lokale oplandskonsulenter og medarbejdere, der assisterer oplandskonsulenterne. Du kan se, hvor der i øjeblikket er oplandskonsulenter på hjemmesiden www.oplandskonsulenterne.dk

SEGES Innovation P/S kan anvende oplysningerne på landsplan til at synliggøre landbrugets interesse for at deltage i projekter.

De lokale oplandskonsulenter kan anvende oplysningerne til at afgrænse områder, hvor der er størst interesse for at deltage i et projekt, og på den baggrund foreslå kommunen eller Naturstyrelsen at undersøge mulighederne nærmere. Oplandskonsulenten kan orientere kommunen eller Naturstyrelsen om, hvor der er henholdsvis negativ eller positiv tilkendegivelse af at lade landbrugsjorden indgå i et projekt.

De ønskede kompensations-, købs- eller salgsovervejelser deles ikke med myndigheder uden en konkret aftale med dig.

Når et område udvælges, vil interessen og betingelserne for at deltage altid blive afklaret på et uforpligtende lodsejermøde eller i løbet af en ejendomsmæssig forundersøgelse sammen med dig.

Kontakt Kundecenter, SEGES Innovation P/S, såfremt du ønsker at få fjernet dine indtastede valg på www.lodsejer.dk. Ring på tlf. 7015 5015 eller skriv til e-mail: kundecenter@seges.dk".

I den første betaversion af jordfordelingsværktøjet har det været overvejet at give adgang til jordfordelere og kommuner, som arbejder med vådområde- og klimaindsatser.

Jordfordelere og kommuner

I den konstruktion, som er beskrevet ovenfor, er det pt. ikke muligt at give adgang til jordfordelere og kommuner, da disse også skal forklare helt præcist, hvordan de vil anvende data i selve jordfordelingsværktøjet. Det er på nuværende tidspunkt muligt for den enkelte lodsejer at give adgang til oplands- og udtagningskonsulent, jordfordeler og kommune, men det er ikke muligt at vise det samlede overblik i et helt område for alle 3 parter samtidigt. Det vil kræve en detaljeret samtykkebeskrivelse fra både jordfordelere i Landbrugsstyrelsen og kommunale miljørådgivere.

Konklusion

Jordfordelingsværktøjet er opbygget til at kunne håndtere alle marker i Danmark. Det er kun ejere af jorden, der kan tage endelig stilling til udtagning af landbrugsjorden. Den første udviklede version af jordfordelingsværktøjet kørte på ansøgte arealer til Grundbetalingen. Det betød, at rådgiverne ikke kunne se, hvem der reelt ejede jorden, selvom en lodsejer gav samtykke. SEGES Innovation P/S har hos Geopartner nu købt et program, som kan vise, hvem der ejer jorden. Der arbejdes derfor på at omdanne værktøjet til at kunne håndtere de reelle jordejere ved at koble de enkelte marker til et CVR-nummer. I december 2022 er det lykkedes at dække ca. 40-50 procent af markerne, men det at der i Danmark bortforpagtes meget jord, har øget kompleksiteten.

GDPR "General Data Protection Regulation" og samtykkeerklæringer vurderes at gøre værktøjet lidt tungt at anvende for rådgivere, der skal arbejde med indikationer, ønsker og jordfordeling i praksis. Lodsejer skal give tilladelse til de rådgivere, som ønsker at hjælpe i processen med udtagning af landbrugsjorder. Det er dog et forsøg værd at se, om det er muligt at få lodsejere til at give samtykke og indtaste ønsker/indikationer i jordfordelingsværktøjet via hjælp fra en kort instruktion.

Lodsejere og oplands- og udtagningskonsulenter vil i programmet have mulighed for at arbejde med indikationer og ønsker på en mere struktureret måde, men som beskrevet er det vanskeligt at give alle adgang til at se alle lodsejeres data samtidigt.

SWOT-analyse på jordfordelingsværktøjet JV

Styrker	1. SEGES Innovation har egen platform i vådområde- og lavbundsindsatsen vedr. udtagning. 2. SEGES Innovation kan i jordfordelingsværktøjet i princippet have styr på indikationer fra alle danske landmænd/lodsejere. 1. Jordfordelingsværktøjet er konstrueret til at kunne håndtere alle marker i Danmark, dog er reelle lodsejere via CVR-numre stadig en udfordring. 2. Jordfordelingsværktøjet kan sandsynligvis nemt anvendes af en stor andel af lodsejerne. 3. DLBR-rådgivere har al information samlet på en platform i jordfordelingsværktøjet.
Svagheder	1. GDPR og samtykkeregler giver udfordringer, såfremt alle skal have adgang til data. 2. Det er pt. ikke tilladt at vise ejerforhold offentligt. 3. Jordfordelerne har oplyst, at de ikke kan anvende programmet i deres arbejde, men måske dele af programmet.
Trusler	1. Vedligeholdelse og opdatering af jordfordelingsværktøjet er projektafhængigt på nuværende tidspunkt. 2. Jordfordeling har en høj kompleksitet, og det er spørgsmålet, om IT-værktøjer reelt kan håndtere denne kompleksitet. 3. Samarbejdet mellem SEGES Innovation, DLBR, jordfordelere og kommunale rådgivere er svagt defineret. 4. Lodsejerne ønsker ikke at have deres indikationer og ønsker liggende offentligt. 5. Lodsejere vil efter indtastning måske ikke kunne forstå, at der ikke sker noget. 6. Hvem har løbende ansvaret for at følge med i, hvad der sker i jordfordelingsværktøjet?
Muligheder	1. Jordfordelingsværktøjet vil have en stor styrke i anvendelsen, såfremt GDPR og samtykkeregler kan håndteres på en nem måde, f.eks ved anvendelse af en direkte E-mail mellem rådgiver og lodsejer, hvor lodsejer godkender via MitID.

	2. Jordfordelingsværktøjet kan give et meget stort overblik hurtigt. 3. Jordfordelingsværktøjet kan undersøge, om der er en reel interesse i at udtage landbrugsjorder i et lokalt område hurtigt og effektivt.
--	--

Jordfordelingsværktøjet er etableret og er i test i følgende projekter i 2022:

- BioScape – EU-LIFE program, hvor Region Midtjylland har projektledelsen.
- Cost to Cost Climate Challenge – EU-LIFE program, hvor Region Midtjylland har projektledelsen.
- Klimaindsats på kulstofrige landbrugsjorder. Projekt i Promilleafgiftsfonden, hvor SEGES har projektledelsen.

Stor tak til Claus Fenger på Vejlskovgaard i Odder, som har været så venlig at stille sin bedrift til rådighed for test af jordfordelingsværktøjet på Lodsejer.dk og i denne rapport.

Referencer

[Fakta og gode råd om Udtagning af landbrugsjorder](#)

[Beslutningsstøttemodel for de kulstofrige landbrugsjorder](#)

[Klima-Lavbund](#) inkl. jordfordeling

[Multifunktionel jordfordeling](#) inkl. jordfordeling

[Vådområde- og lavbundsordningen](#) inkl. jordfordeling

Promilleafgiftsfonden for landbrug

STØTTET AF

